

Programma 06 Cultuur en samenleving

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Met het programma Cultuur en Samenleving willen we de Brabantse samenleving laten groeien en bloeien. We versterken de Brabantse samenleving samen met de mensen, organisaties en instellingen die zich richten op cultuur, erfgoed, sociale veerkracht en sport. We stimuleren en versterken met dit programma de saamhorigheid, gezondheid, creativiteit, welzijn en welbevinden en de gedeelde trots en identiteit van alle Brabanders.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Vanuit de Cultuuragenda van Brabant voor 2020, nader uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2016-2020, Beleidskader Erfgoed 2016 – 2020, Uitvoeringsagenda Versterking Sociale Veerkracht 2017-2020 en Sportagenda Brabant Beweegt 2016-2019 is ook in het laatste jaar van de bestuursperiode een bijdrage geleverd aan de hierboven genoemde doelstelling.

Cultuur

In 2019 is uitvoering gegeven aan het in 2018 in B5 verband vastgestelde regioprofiel. Hierbij is, als onderdeel van deze uitvoering, de regeling professionele kunsten geharmoniseerd. Met de meerjarige ondersteuning van amateur- en professionele kunsten hebben we ook in 2019 de culturele basisinfrastructuur versterkt en via de inzet van de impuls gelden en Brabant C is een impuls gegeven aan doorontwikkeling en internationalisering.

Erfgoed

Ook hebben we in 2019 op basis van de vier verhaallijnen (Bestuurlijk, Innovatief, Bevochten, Religieus) ingezet op behoud van Brabants erfgoed: We vierden 75 jaar vrijheid met het programma Brabant Remembers en hebben we het behoud van het erfgoed Zuiderwaterlinie met partners verder vormgegeven. Vanuit de verhaallijn Religieus is het verhaal van het Brabants Kloosterleven beschreven en een netwerk rond kloosters tot stand gekomen. Het kloosterverhaal en het netwerk vormen de basis voor inzet op behoud van kloostererfgoed (zie ook statenmededelingen Kruisherenklooster Sint Agatha en Abdij van Berne). Ook op het gebied van duurzaamheid en erfgoed zijn stappen gezet: zo is tezamen met BOM renewable Energy gewerkt aan de oprichting van een Energy Service Company (ESCo) fonds om de verduurzaming van erfgoedcomplexen te stimuleren (zie statenmededeling ESCo).

Sport

In 2019 heeft de evaluatie van de Sportagenda plaatsgevonden (zie statenmededeling). De conclusies en aanbevelingen hiervan worden meegenomen in het in 2020 op te stellen uitvoeringsprogramma 2021-2024. Daarnaast zijn de voorbereidingen voor de Vuelta 2020 in volle gang (zie voortgangsrapportage) en is hiertoe samen in 2019 met partners de Stichting Vuelta Holanda opgericht (zie statenmededeling).

Samenleving

In 2019 is het aantal maatschappelijke initiatieven dat is aangesloten bij Sterk Brabant doorgegroeid van 200 naar 251. Verder zijn we dit jaar van start gegaan met het Brabant Outcomes Fund. De belangstelling voor het Brabant Outcomes Fund is groot. We hebben onze belangrijkste lessen breed gedeeld, onder andere via een corporate video en online magazine.

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit het programma worden de onderstaande verbonden partijen ingezet:

- NV Monumentenbeheer Brabant
- Stichting Beheer Museumkwartier
- Stichting Brabant C Fonds

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

06 Cultuur en Samenleving	Begroting 2019	Begroting 2019	Jaarrek.2019	Vershil
Bedragen x € 1.000	oorspronkelijk	na wijziging	realisatie	begr.-realisatie
Lasten				
Programmalaasten	53.807	67.497	67.099	398
Toegerekende organisatiekosten	3.756	3.681	3.401	280
Totaal lasten	57.563	71.179	70.501	678
Baten				
Programmabaten	811	971	937	-34
Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	0	0	0	0
Totaal baten	811	971	937	-34
Saldo van baten en lasten	- 56.752	- 70.208	- 69.564	644

Het verschil in lasten van het programma Cultuur en samenleving t.o.v. de begroting ad € 0,4 mln (0,6%) betreft voor € 0,3 mln Cultuur en € 0,1 mln Erfgoed.

De toegerekende organisatiekosten komen op basis de gerealiseerde uren lager uit dan geraamd.

06.01 Cultuur

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Het bevorderen een aantrekkelijk cultureel klimaat, met een krachtige culturele infrastructuur en een aanbod waarmee we (inter)nationaal uitblinken

Provinciale culturele infrastructuur

Op koers. We willen aansprekende en hoogwaardig cultuur in Brabant. Daartoe hebben we ook afgelopen jaar 60 professionele- en amateurorganisaties ondersteund als onderdeel van de kunstplanperiode 2016-2020. Daarnaast zijn de voorbereidingen voor de nieuwe kunstplanperiode (2021-2024) gestart. Zo is voor

het eerst vanuit het in 2018 vastgestelde [regioprofiel](#) in Brabantstad verband een gezamenlijke regeling professionele kunsten tot stand gekomen (zie [Statenmededeling](#)).

In 2019 waren onze uitvoeringsorganisaties [Cubiss](#) en het in 2018 gefuseerde [Kunstloc Brabant](#) belangrijke partners in het bereiken van onze doelstellingen. Zij dragen met hun werkzaamheden bij aan onze doelstelling om alle Brabanders kennis te laten maken met en deel kunnen nemen aan de kunst & cultuur en de (informatie)maatschappij via activiteiten gericht op bibliotheken, cultuureducatie, amateurkunst en taal en media.

Talentontwikkeling is in Brabant een structureel onderdeel van ons cultuursysteem. Hiertoe is begin 2018 de regeling Talentenhubs vastgesteld. Er worden inmiddels met een 8-tal talentenhubs (voor o.a. letteren, muziek, dans/theater/circus, beeldende kunst, film/av en design) meer dan 60 talenten ondersteund in een netwerk van ruim 40 partners. Zie ook: <https://www.talenthubbrabant.nl/>.

Beweging, experiment, verbinding

Op koers. De afgelopen jaren hebben wij de sector met incidentele middelen ruimte geboden om te werken aan duurzame versterkingen. Hierbij faciliteren we beweging, experiment en verbinding.

Het impuls geldenprogramma en Brabant C fonds zijn voor ons belangrijke instrumenten om deze doelstelling te bereiken. In het laatste [Fanzine Brabant Cultuur](#) (nov 2019) is een overzicht te vinden van de stand van zaken van inhoudelijke projecten. Als gevolg van de uitspraak van de Raad van State rondom legitimatie van subsidieverstrekking vanuit steuninstellingen (case bibliotheek Eindhoven) is medio 2019 ook de governance van Brabant C aangepast ([statenmededeling 1 juli 2019](#)).

Het impuls geldenprogramma wordt gewaardeerd. Ook in 2019 is het beschikbare subsidieplafond overvraagd. Een overzicht van alle gehonoreerde projecten vindt u [hier](#). De werkzaamheden van de in 2018 aangestelde arrangeur om de klassiek en hedendaagse symfonische muziekvoorziening in Brabant te verbreden en te versterken met een impuls voor innovatie, samenwerking en talentontwikkeling zijn in het voorjaar kwalitatief geëvalueerd en met de staten gedeeld ([statenmededeling 17 april 2019](#)). Ook in 2020 zal de inzet van de arrangeur worden gecontinueerd.

In Brabant willen we graag dat iedereen zijn of haar aangeboren creativiteit moet kunnen benutten en ontwikkelen. Daarom ondertekenden in 2018 partners uit bedrijfsleven, onderwijs, zorg en overheid de [Wet op behoud van creativiteit](#), een manifest met zeven toekomstgerichte artikelen. De wet is sinds 2019 in uitvoering. In 2019 zijn er nieuwe ondertekenaars, wet-houders genoemd, bijgekomen. En onder de noemer Wet in uitvoering hebben zij diverse activiteiten georganiseerd die helpen om de wet in de praktijk te brengen (zie [website Wet op behoud van creativiteit](#)). Tenslotte is van 21 t/m 23 oktober 2019, tijdens de Dutch Design Week in Eindhoven, het internationale Creativity World Forum georganiseerd. Ook daar hebben we laten zien wat de kracht is van de inzet van creativiteit bij het oplossen van maatschappelijke opgaven.

Kennis, dialoog en netwerken

Op koers. In de Cultuuragenda van Brabant hebben wij geconstateerd dat de provincie als partner in een groter geheel opereert en dat afstemming en samenwerking noodzakelijk is. Met de juiste kennis, goede relaties en goede communicatie kunnen we eraan bijdragen dat onze doelen worden gerealiseerd. Een goed voorbeeld daarvan is het in 2018 vastgestelde regioprofiel cultuur Brabantstad. In 2019 is verder gewerkt aan de uitvoering van het profiel in vier programmalijnen: cultuureducatie, talentontwikkeling, publiekswerking en internationalisering. Ook het Rijk ondersteunt deze manier van samenwerken en heeft in 2019 aangegeven een bijdrage te leveren aan het voorstel voor proeftuin Internationalisering. De uitvoering hiervan loopt door tot en met 2020. We zijn daarnaast ook gestart met de twee instrumentele lijnen uit het regioprofiel: harmonisatie van subsidieregeling en het onderzoek de [Waarde van Cultuur](#). Doel is dit onderzoek in 2020 te herhalen en dit weer in gezamenlijkheid te doen met onze partners. Daarnaast kijken we naar mogelijke en/of noodzakelijke verbreding. Op die manier creëren we een blauwdruk, die ook na 2020 een stevige basis vormt voor de toekomst en een voorbeeld kan zijn voor andere regio's.' Dit alles

doen we niet alleen met de B5 partners, maar hebben we afgelopen jaar daarbij ook nadrukkelijk de afstemming met de andere Brabantse gemeenten gezocht.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Provinciale culturele infrastructuur

Beweging, experiment, verbinding

Kennis, Dialoog en netwerken

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsnota / Prestatie met indicatoren

Is de prestatie in 2019 gerealiseerd?

[Uitvoeringsprogramma Cultuur 2016 – 2020 'Werk in uitvoering'](#)

Alle Brabanders de mogelijkheid bieden om als toeschouwer of deelnemer te genieten van cultuur

Cult. instellingen die regionaal van belang zijn meerj. Ondersteund (Streefwaarde 53)

Gerealiseerd

Aantal talenten ondersteund via Talenthub. (Streefwaarde bij bestuursrapportage bijgesteld van 25 naar 60)

Gerealiseerd

% laaggeletterd in Brabantse Beroepsbevolking. (Streefwaarde 10,3%)

Gerealiseerd

Bijdragen aan symfonische muziekvoorziening in Brabant: Orkest (Streefwaarde: besluit over inzet 2020)

Gerealiseerd

Uitvoering plan investering symfonische muziekvoorziening (Streefwaarde: plan uitgevoerd)

Gerealiseerd

Organisatie international Creativity World Forum in Noord-Brabant

Gerealiseerd

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000	Begr.oorspr.	Begr.na wijz.	Realisatie	Vershil
	2019	2019	2019	
Lasten	24.430	26.872	26.602	270
Baten	48	88	82	- 6
Saldo van baten en lasten	- 24.382	- 26.784	- 26.520	264

De afwijkingen t.o.v. de begroting zijn zowel voor de lasten als de baten gering.

06.02 Erfgoed

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Duurzaam behoud van erfgoed door herbestemming, (gebieds)ontwikkeling of restauratie, de bescherming van collecties, de beleving van ons cultureel erfgoed en de verhalen van Brabant

De vier verhaallijnen: bevochten, religieus, bestuurlijk en innovatief Brabant

Op koers:

- Binnen Bevochten Brabant herdenken we 75 jaar bevrijding. Hoogtepunten zijn o.a. de 75 maquettes van 75 persoonlijke verhalen over de oorlog en de opening van het dilemmadoolhof. In 2019 is een meerjarenvisie voor de Zuiderwaterlinie opgesteld. Besluitvorming daarover vindt plaats in 2020. In januari is het nominatiedossier Nieuwe Hollandse Waterlinie aangeboden aan Unesco.
- Religieus Brabant: het kloosternetwerk ontwikkelt zich verder en verknoopt allerlei alternatieven. Er wordt met partners gewerkt aan kloosterwaarden, het kloosterpad, kloosterproducten en aan het jubileumjaar 2021. Wegens succes werd in het museum Jan Cunen in Oss de tentoonstelling Bagger! met archeologische vondsten van de Romeinse tempels met twee maanden verlengd.
- De tweede editie van de serie Goud van Brabant is in samenwerking met Omroep Brabant en Stichting Nieuwe Helden uitgezonden en heeft op de sociale media veel aandacht gekregen.

Beweging stimuleren

Op koers. Naast bovengenoemde netwerken en activiteiten heeft het ErfgoedLab Brabant zich verder ontwikkeld als platform voor herbestemmingsvraagstukken. Daaraan gekoppeld is een voucherregeling in werking getreden. Onderzoek naar de eerste ervaringen met het ErfgoedLab heeft plaatsgevonden. De Go/NoGo-beslissing over het voortbestaan van het ErfgoedLab die eind 2019 voorzien was, zal in het eerste kwartaal van 2020 plaatsvinden. Gruts, het jongerenprogramma, is met 65 stagiaires en starters bezig geweest met stages en opdrachten voor locaties als Dongecentrale, Fort Sabina Botenloods, Klooster Velp, etc.

Erfgoedfabriek

Op koers. In 2019 is de planontwikkeling voor de doorontwikkeling van de kloosters in Megen en Veghel versneld. Er is besloten om de toekomstplannen van de Abdij van Berne (Heeswijk-Dinther), St Agatha (Agatha) en de stelling van 's-Hertogenbosch/Heusden te ondersteunen (zie ook statenmededelingen [Abdij van Berne](#) en [Sint Agatha](#)). Er is in 2019 een start gemaakt met herbestemming en restauratie van St.

Louis in Oudenbosch en het hoofdgebouw van landgoed Bieduinen. Mijlpalen zijn de opening van de eventlocatie in kloostercomplex Mariënhage in Eindhoven, de oplevering van het herontwikkelde Brouwhuis in Breda, de opening van het gerestaureerde kantoorgebouw van de 100-jarige Dongecentrale en het verkrijgen van de internationale architectuurprijs voor de LocHal in Tilburg.

Erfgoed en Ruimte

Op koers. In 2019 is gewerkt aan een toekomstbestendig gebiedsgerichte erfgoedzorg. In IPO verband is met het Rijk, Gemeenten en erfgoedorganisaties de Erfgoeddeal tot stand gekomen. Doel is erfgoed in te brengen bij de grote ruimtelijke opgaven van dit moment: energietransitie, klimaatadaptatie en stedelijke groei en krimp. Het project Watermolenlandschappen en klimaatadaptatie is aangemeld als integraal project binnen de erfgoeddeal. De pilot Wateroverlast Historische Landgoederen is afgerond en in 2020 wordt verkend of het een vervolg kan krijgen als Erfgoeddealproject. Het onderzoek naar ruilverkavelingslandschap is afgerond en de uitkomsten worden ingebracht in de Landschapstriënnale 2020. In samenwerking met TU/e wordt onderzocht wat betekenis van de kerken was voor de ruimtelijke ontwikkeling van Brabant.

Basis op orde

Op koers. Erfgoed Brabant beheert en ontwikkelt Brabantserfgoed.nl, met daaraan gekoppeld de BrabantCloud (database). Dit fungeert als basis voor het uitdragen van onze verhalen, collecties en locaties. Het Noordbrabants Museum heeft in 2019 ruim 240.000 bezoekers ontvangen, wat vooral toegeschreven kan worden aan de tentoonstellingen van Jan Sluijters en Vincent van Gogh. Voor kleine en middelgrote musea is als pilot een museumregeling opengesteld, die heeft geresulteerd in de verlening van 19 subsidies aan 17 musea (zie statenmededeling).

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Beweging stimuleren

ERFGOEDFABRIEK

Erfgoed en ruimte

Basis op orde

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsnota / Prestatie met indicatoren	Is de prestatie in 2019 gerealiseerd?
Beleidskader erfgoed 2016-2020 "De (Verbeeldings)kracht van erfgoed"	
De totstandkoming van uitgeschreven verhalen die leiden tot inspiratie/verbeelding en focus binnen de vier verhalen van Brabant (Streefwaarde 4 verhaallijnen)	Gerealiseerd
Het faciliteren van Erfgoedcomplexen zodat beeldbepalende erfgoedcomplexen, waarvoor de markt geen oplossing heeft, kunnen worden herontwikkeld en voorzien van een nieuwe functie cq gebruik. Geen streefwaarde vastgesteld. Investeringsbesluit over bijdrage aan herontwikkeling Fort Isabella en In voorbereiding: Investeringsbesluit over bijdrage aan Abdij van Berne en Klooster st. Agatha.	Gerealiseerd
Initiatieven in beweging gebracht/tot haalbare initiatieven geleid voor programma erfgoedcomplexen. Geen streefwaarde vastgesteld. Erfgoedfabriek: Verkenningen van Landgoed Bieduinen, het Kruithuis in 's-Hertogenbosch, Franciscanessenklooster Veghel en Landgoed Schijf. ErfgoedLab: regionale kennisbijeenkomsten, versnellingskamers en voucherregeling.	Gerealiseerd
Aantal collectiestukken aangesloten op de Brabant Cloud (Streefwaarde > 1.000.000)	Gerealiseerd
Aantal jongeren in musea (Streefwaarde 50.000)	Gerealiseerd
Percentage rijksmonumenten (excl. de monumentcategorie met oorspronkelijke functie woonhuis) weergegeven naar de staat van het casco, categorie "matig" en "slecht". (BRON: databank Monumentenmonitor (Streefwaarde: n.v.t.)	- 496 objecten zijn als matig beoordeeld (11,37%) - 318 objecten zijn als slecht beoordeeld (7,29%) Totaal 18,66% Daarmee zijn percentages gelijk gebleven ten opzichte van 2018.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000	Begr.oorspr	Begr.na wijz.	Realisatie	Vershil
	2019	2019	2019	
Lasten	19.762	29.935	29.832	103
Baten	679	799	833	34
Saldo van baten en lasten	- 19.083	- 29.137	- 28.999	137

De afwijkingen t.o.v. de begroting zijn zowel voor de lasten als de baten gering.

06.03 Sociale Veerkracht

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Het versterken de sociale veerkracht in Brabant

Verbinden met maatschappelijke initiatieven

Op koers. In 2019 is het aantal maatschappelijke initiatieven dat bijdraagt aan versterken sociale veerkracht verder doorgegroeid. In het eerste kwartaal van 2019 waren 200 initiatieven aangesloten bij Sterk Brabant en in het laatste kwartaal van 2019 zijn dat er 251, zie ook de initiatievenkaart. Het bereik is het afgelopen jaar toegenomen en Sterk Brabant is gegroeid in de rol van community en matchpoint voor burgerinitiatieven en sociaal ondernemers. In 2019 zijn twee proeftuinen opgestart voor de ontwikkeling van nieuw ondersteuningsaanbod: proeftuin Sociaal Inkopen en proeftuin Sterke Communities. Binnen de proeftuin sociaal inkopen is verkend hoe we meer kunnen inkopen bij sociaal ondernemers. Dit heeft o.a. geleid tot een animatie sociaal inkopen en digitale handreiking inkopen met impact de rem eraf. In de proeftuin Sterke Communities zijn we opzoek gegaan naar kennis en praktische mogelijkheden om sterke communities te bouwen met als doel maatschappelijke initiatieven helpen om strategischer te kijken naar en te handelen in het bouwen van een community. In 2019 zijn we met 3 bestaande communities aan de slag gegaan: Herenboeren Boxtel, Samen leren in de wijk en de Natuurvrijwilligers. Dit heeft tot een aantal concrete verbeterpunten geleid, waarmee we in 2020 verder zullen gaan.

Ontwikkelen van resultatenfonds / Brabant Outcomes Fund

Op koers. In 2019 is het Brabant Outcomes Fund officieel van start gegaan. Met vier sociaal ondernemers hebben we resultaatafspraken gemaakt en vastgelegd in resultaatcontracten. Een belangrijke mijlpaal, want het is voor het eerst in Nederland dat een provincie resultaatfinanciering toepast om sociaal ondernemers de mogelijkheid te geven hun impact regionaal op te schalen. De belangstelling voor het Brabant Outcomes Fund is groot. Op 18 november 2019 hebben we een symposium georganiseerd om de belangrijkste lessen breed te delen, aan de hand van een corporate video en online magazine.

Crossovers

Op koers. In 2019 samengewerkt met onder andere de programma's Arbeidsmarkt, Wonen, Natuur, Digitalisering, Leegstand en Energie. Zo is bijvoorbeeld in 2019 de pilot Energie voor iedereen van start gegaan. Een samenwerking tussen het provinciale programma Versterken Sociale Veerkracht, het provinciale programma Energie, Enpuls B.V en de gemeenten Bernheze, Breda, Tilburg en 's-Hertogenbosch. Een samenwerkingsverband waar via Communities of Practice actief wordt geleerd over de vraag hoe huishoudens met geen of beperkte investeringsmogelijkheden meegenomen kunnen worden in de energietransitie.

Integrale aanpak Blijfklimaat

Met de komst van het nieuwe bestuursakkoord en het aflopen van het programma sociale veerkracht zijn we in 2019 gestart met de voorbereiding en uitwerking van de bestuursopdracht Blijfklimaat.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Verbinden met maatschappelijke initiatieven

Ontwikkelen van resultatenfonds / Brabant Outcomes

Crossovers

Integrale aanpak blijfklimaat

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsnota / Prestatie met indicatoren	Is de prestatie in 2019 gerealiseerd?
<i>Versterken van sociale veerkracht (PS 69/16) door:</i>	
- <i>Leren in en versterken van initiatieven</i>	
- <i>Realiseren Brabantbreed lerend netwerk</i>	
- <i>Kennisontwikkeling</i>	
Aansluiting bij concrete initiatieven (Streefwaarde 175-200 initiatieven)	Gerealiseerd
Inzet en doorontwikkeling ondersteuningsstructuur Stèrk Brabant (Streefwaarde: uitgevoerd)	Gerealiseerd
Ontwikkelen van resultatenfonds (Streefwaarde: ontwikkeld resultatenfonds)	Gerealiseerd

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000	Begr.oorspr.	Begr.na wijz.	Realisatie	Vershil
	2019	2019	2019	
Lasten	5.717	5.717	5.724	-7
Baten	84	84	22	- 63
Saldo van baten en lasten	- 5.633	- 5.633	- 5.703	- 70

De afwijkingen t.o.v. de begroting zijn zowel voor de lasten als de baten gering.

06.04 Sport

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Via Sport bijdragen aan de provinciale opgaven, met name aan een sociaal veerkrachtige samenleving en een sterke Brabantse economie

Sport

Op koers. Brabant sociaal en economisch sterker maken door sport. Dit streven we na met de Sportagenda 2016 – 2019. De uitvoering van deze Sportagenda is verlengd en loopt door tot het nieuwe beleid medio 2020 wordt vastgesteld. In maart 2019 is het sportbeleid geëvalueerd. ([zie statenmededeling 11 maart 2019](#)). Eind 2019 zijn zeven van de tien vastgestelde doelen (KPI's) behaald. Zo is het streefcijfer van additionele bestedingen voor stad/regio door evenementen voor Brabant (streefwaarde € 15 - 20 miljoen) met € 28,9 miljoen ruimschoots overtroffen en zijn 45.000 mensen met een beperking in beweging gebracht. Daarentegen gaven 81,1% van de bezoekers van de evenementen aan een gevoel van verbondenheid en saamhorigheid te voelen (streefwaarde > 90%) en voelde 25,6% van de bezoekers door het evenement een prikkel om meer te bewegen (streefwaarde > 33%). Voor het niet halen van deze KPI's zijn geen duidelijk aanwijsbare oorzaken te noemen.

Evenementen

- Met de sponsoring van BrabantSport zijn in totaal twaalf evenementen ondersteund waarmee we 476.452 bezoekers naar Brabant trokken.
- Hoogtepunt was het WK (Para) Archery dat 4,6 miljoen euro aan additionele bestedingen opleverde. Naast deze economische impact brachten we tijdens dit evenement 10.000 kinderen en 1.600 mensen met een beperking in aanraking met de handboogsport.
- De voorbereidingen voor de Vuelta 2020 zijn in volle gang ([zie voortgangsrapportage](#)) en hiertoe is in 2019 samen met partners de Stichting La Vuelta Holanda opgericht ([zie statenmededeling 25 september 2019](#)). Voor het activatieprogramma in aanloop naar de Vuelta zijn 177 aanvragen voor side events binnengekomen, waarvan er 102 zijn toegekend.

Uniek Sporten

45.000 Mensen met een beperking of chronische aandoening zijn in beweging gebracht door bemiddeling van een regionaal loket uniek sporten of door middel van para-evenementen en side events bij grotere evenementen. De communicatiecampagne Uniek Sporten Brabant heeft hieraan bijgedragen.

Talentontwikkeling

- Middels 17 regionale en 7 nationale talentenprogramma's zijn 170 topsporters en ca. 250 regionale sporttalenten ondersteund richting de Europese en wereldtop.
- Om goed voorbereid te zijn op een maatschappelijke carrière na hun topsport carrière is het voor topsporters belangrijk om sport al vroeg te combineren met onderwijs. Daarom heeft CTO Zuid samen met onderwijsinstellingen en sportbonden het platform i2 opgezet. Binnen dit platform is een uniek programma gelanceerd rondom gepersonaliseerd leren. Hierdoor is er betere afstemming tussen het topsport- en het onderwijsprogramma. Dit moet leiden tot minder uitval op onderwijs en betere keuzes voor een opleiding die past bij de sporter.
- In samenwerking met zes sportbonden heeft CTO Zuid een eerste editie georganiseerd van Salto Toppers om meer kinderen kennis te laten maken met gymnastische en acrobatische sport.

Innovatie

De in voorgaande jaren opgestarte innovatieprojecten lopen meerjarig en zijn in 2019 gecontinueerd. Projecten als Validity Living Lab en Nano4Sports leveren goede resultaten op.

Samen met publieke en private partners

Een deel van het sportbeleid is ondergebracht bij BrabantSport. In 2019 is het aantal bedrijven dat zich committeert aan BrabantSport verder gegroeid van 33 naar 59. Zo konden we met dezelfde provinciale bijdrage meer resultaten behalen. De resultaten van BrabantSport over 2019 zijn weergegeven in het BrabantSport Magazine editie mei en december en het Scorebord 2019. Daarnaast is er commitment van de B5-steden. BrabantSport heeft namens Brabantstad het thema urban sports & culture gecoördineerd. Zo zijn onder andere de Univé Urban Tour, de Dutch Open Park Series en ondersteuning aan het Urban Sports Performance Centre gerealiseerd.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Sport

Evenementen

Uniek sporten

Innovatie

Talent ontwikkeling

Samen met publieke en private partners

Hebben we daarvoor gedaan wat we wilden doen?

Beleidsnota / Prestatie met indicatoren	Is de prestatie in 2019 gerealiseerd?
"Brabant Beweegt", Sportagenda 2016-2019	
<i>Aangepast sporten: de bekendheid van de Brabantse regionale steunpunten voor aangepast sporten is vergroot en via de steunpunten (en hun netwerk) zijn meer mensen met een beperking aan een passende beweegactiviteit geholpen.</i>	
Aantal mensen met een beperking dat duurzaam aan het bewegen/sporten is geholpen. (Streefwaarde 40.000/50.000)	Gerealiseerd
Aantal ondersteunde sportevenementen. (Streefwaarde 10)	Gerealiseerd
Additionele bestedingen voor stad/regio en voor Brabant (Streefwaarde € 15 a € 20 mln)	Gerealiseerd
Een gevoel van verbondenheid en saamhorigheid (Streefwaarde > 90%)	Deels gerealiseerd. Gemiddeld gaf 81,1% van de bezoekers aan een gevoel van saamhorigheid en verbondenheid tijdens het evenement te ervaren.
Een sterker innovatief imago van Brabant (Streefwaarde > 80%)	Gerealiseerd
Een prikkel om meer te bewegen (Streefwaarde > 33%)	Deels gerealiseerd. Gemiddeld gaf 25,6% van de bezoekers aan een prikkel om meer te bewegen te ervaren door het evenement.
Ondersteuning van sportevenementen voor mensen met een beperking (Streefwaarde 1 evenement)	Gerealiseerd
<i>Talentontwikkeling. Brabant wordt door sporttalenten gezien als een aantrekkelijke regio om jezelf te ontwikkelen; zowel op sportief vlak als in op het gebied van scholing en maatschappelijke carrière.</i>	
Sporttalenten geven Brabant gemiddeld een 8 (= streefwaarde) als antwoord op de vraag hoe aantrekkelijk deze provincie is om je als sporter te ontwikkelen.	Deels gerealiseerd. In december 2018 was het gemiddelde 7,1. Op basis van dit onderzoek zijn verschillende verbeteracties doorgevoerd. Sindsdien is echter nog geen nieuwe evaluatie gehouden.
Brabants aandeel (%) in landelijk totaal topsporters/top-sporttalenten (Streefwaarde >=16%)	Gerealiseerd
<i>Het cluster Sport & Technologie is betrokken in Europese projecten die ten doel hebben via innovatieve toepassingen mensen meer te laten bewegen en bedrijven nieuwe marktkansen te bieden.</i>	
Aantal clusterbrede (Europese) innovatieprojecten (S)treefwaarde 5	Gerealiseerd

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000	Begr.oorspr.	Begr.na wijz.	Realisatie	Vershil
	2019	2019	2019	
Lasten	3.899	4.974	4.941	33
Baten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	- 3.899	- 4.974	- 4.941	33

Afwijking lasten t.o.v. begroting na wijziging

Toelichting afwijking lasten

De afwijkingen in de lasten t.o.v. de begroting zijn gering.

Afwijking baten t.o.v. begroting na wijziging

Toelichting afwijking baten

De afwijkingen in de baten t.o.v. de begroting zijn gering.